

COM ÉS L'EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET A ALEMANYA?

Les Ganztagschulen: un model d'escola per a la qualitat pedagògica, l'equitat educativa i el benestar

Dimecres, 22 de gener de 2020

Sala Pau Gil, Recinte Modernista de Sant Pau

**EDUCACIÓ
A L'HORA**
UNS ALTRES HORARIS ESCOLARS
SÓN POSSIBLES

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL
Bofill

FMRPC
federació de moviments
de renovació pedagògica
de catalunya

segueix el debat en directe via Twitter

@FMRPc @FundacioBofill

#EducacioAlhora

COM ÉS L'EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET A ALEMANYA?

Les Ganztagschulen: un model d'escola per a la qualitat pedagògica, l'equitat educativa i el benestar

Heike Khal, directora de la *Deutschen Kinder und Jugendstiftung* (DKJS).

**EDUCACIÓ
A L'HORA**
UNS ALTRES HORARIS ESCOLARS
SÓN POSSIBLES

FUNDACIÓ
Jaume
BOFILL
Bofill

FMRPC
federació de moviments
de renovació pedagògica
de catalunya

segueix el debat en directe via Twitter

@FMRPc @FundacioBofill

#EducacioAlhora

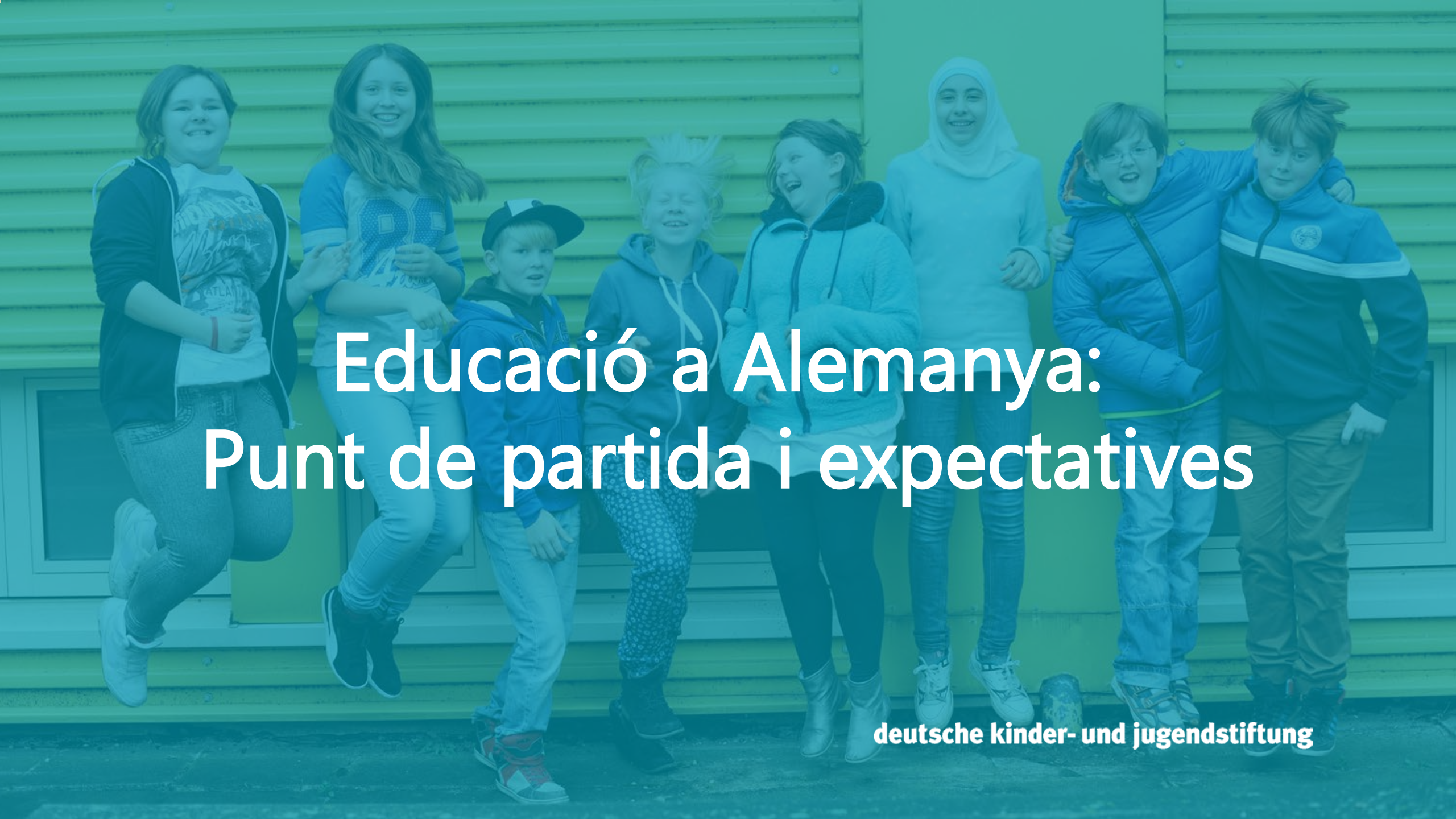
Desenvolupament de les
Ganztagsschulen a Alemanya
Balanç i perspectives

Veus del Congrés de les Escoles a Temps Complet de 2013	5
Educació a Alemanya: Punt de partida i expectatives	6-18
La construcció de les Ganztagschule: Condicions i acompanyament	19-23

10 anys de *Ganztags*schulen

Veus originals des d'Alemanya. Vídeo del Congrés de les Escoles a Temps Complet de 2013

Educació a Alemanya: Punt de partida i expectatives

deutsche kinder- und jugendstiftung

Inici del desenvolupament de les *Ganztagschulen* a Alemanya

Punt de partida:

- Una educació formal fortament **segregada**:
 - educació primària normalment de 1r a 4t curs (infants d'entre 6 i 10 anys aprox.)
 - educació secundària obligatòria fortament segregada en cinc tipus paral·lels de centres que donen lloc a titulacions diferents.
- Una oferta municipal de serveis infantils i juvenils totalment desconnectada de l'escola amb serveis de "ludoteca" (Hort) entre els 6 i 12/14 anys.
- **Poques escoles amb jornada de matí i tarda** (a 2001, només el 15 % de les escoles) degut a grans prejudicis. La gran majoria de centres de primària i secundària en aquell moment feien només jornada de matí.
- **Diferents tradicions en relació als serveis de conciliació i cura infantil** entre l'est i l'oest alemany.
- **Forta ideologització del debat sobre la política educativa.**

- Resultats d'Alemanya en la primera edició de l'estudi de PISA, per sota la mitjana de l'OCDE:
 - Entre 15 - 20 % dels adolescents no havia assolit les competències per començar una formació professional.
 - Alta taxa d'abandonament escolar i nombre elevat d'adolescents que repetien curs.
 - Molts pocs alumnes obtenien resultats alts.
- Especialment rellevant: la relació significativa entre origen social i rendiment escolar.

1. ... millora de les **competències lingüístiques** des de l'educació infantil, prèvia a l'educació primària.
2. ... articulació de l'engranatge entre l'educació infantil i primària, amb l'objectiu d'aconseguir una **escolarització més primerenca**.
3. ... millora de l'educació primària i millora continuada de les **competències lectores**, així com de la comprensió matemàtica i científica.
4. ... promoció efectiva dels infants amb més **desavantatges educatius**, especialment també els infants i adolescents d'origen immigrant.

**KMK: Kultusministerkonferenz. Confederació dels governs d'educació de tots els estats federats d'Alemanya. Es tracta d'un òrgan on els diferents estats (Länder) posen en comú les seves polítiques educatives i cerquen convergències per crear una política educativa d'àmbit estatal.*

Mesures endegades pel KMK com a reacció als resultats de PISA 2001

5. ... desenvolupament i garantia de la **qualitat docent i de les escoles**, incorporant estàndards vinculants i avaluacions orientades a resultats.
6. ... millora de la **professionalitat** en l'activitat docent, especialment pel que fa a les competències diagnòstiques i metodològiques com a components del desenvolupament sistemàtic de les escoles.
7. ... creació d'una **oferta lectiva i no lectiva de tot el dia**, amb l'objectiu d'ampliar les oportunitats d'educació i suport, especialment per aquells alumnes amb dèficits educatius i amb capacitats especials.

Necessitat de fer un treball pioner per la següent situació de partida:

- Endarreriment acumulat en obres de **renovació dels edificis escolars** i manca d'espais per ubicar una oferta d'activitats i serveis no lectius.
- **Cap competència** de les autoritats educatives (Ministeri, Òrgans de formació continuada dels estats federats, Universitats) per preparar als professionals en matèria d'educació a temps complet.
- *Know-how* escàs i pocs exemples de referència sobre escoles a temps complet.
- **Manca de serveis d'acompanyament** i capacitat per a les escoles.
- **Estructures federals**: el govern alemany no pot actuar directament a les escoles.

- 2003: iniciativa del govern alemany amb un programa d'inversió de 4.000 milions d'euros per promoure les escoles a temps complet.
 - **Programa d'inversió "Educació i cura futures", "Zukunft Bildung und Betreuung" (IZBB)** de 2003 a 2009. Les escoles reben un 90% de subvenció per a la construcció o habilitació d'espais de temps complet (menjadors, sales lectura, jocs, etc.).
 - **Suport a nivell de recerca científica** a través de l'"Estudi per al desenvolupament de les escoles a temps complet" (*Entwicklung von Ganztagschulen-StEG*) entre 2003 i 2019.
 - **Programa d'acompanyament a les escoles a temps complet "Idees per anar a més. Aprendre tot el dia"** de la DKJS* (entre 2004 i 2015) en cooperació amb els 16 estats federats (*Länder*) i les agències de serveis "Aprendre tot el dia" en tots els estats participants.

*DKJS: Deutsche Kinder- und Jugendstiftung

Conseqüències del federalisme: Diversitat entre els 16 estats federats

- Diferent dotació de les escoles segons els recursos particulars de cada regió i municipi (número o hores de dedicació del professorat en les escoles a temps complet, condicionament dels espais de les escoles).
- Diferent distribució de funcions i responsabilitats en la cobertura educativa a temps complet:
 - A càrrec de l'escola (model vinculant) o de serveis d'infància (model opcional).
 - Integració en ecosistemes educatius o no.
 - Cooperació entre l'escola i serveis d'infància, o no.
- Diferents estàndards de qualitat (garantits a través d'avaluacions externes amb criteris definits o autoavaluació lliure). Diferents requisits formatius i condicions salarials del personal implicat en el temps no lectiu.

Conseqüències del federalisme: Consens de mínims, però cap dinàmica

Definició d'escola a temps complet segons la *Kultusministerkonferenz* (KMK) (Confederació dels governs d'educació dels estats federats d'Alemanya):

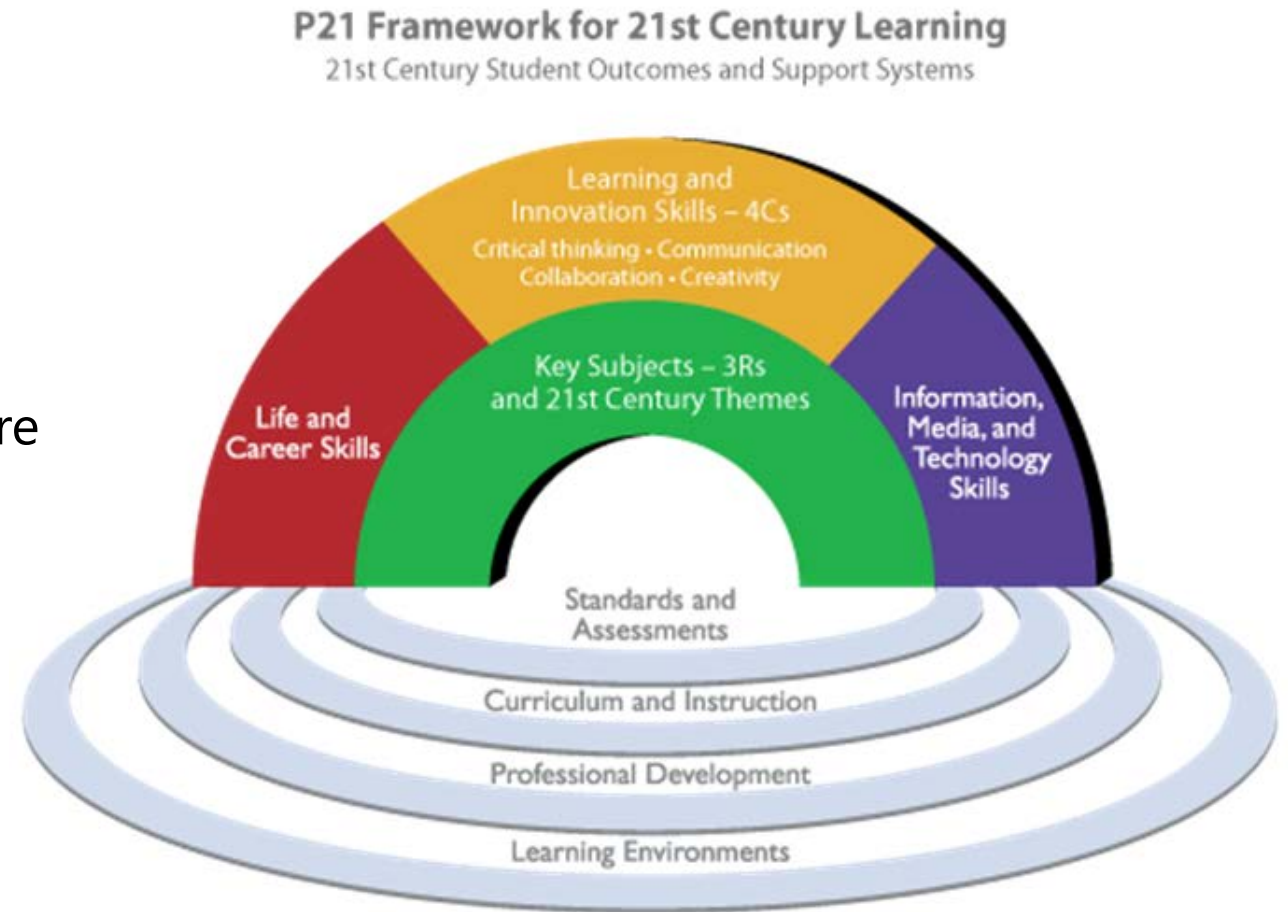
- L'oferta educativa s'amplia, al menys tres dies a la setmana, per cobrir com a mínim set hores.
- L'alumnat té servei de menjador.
- L'oferta ampliada d'activitats educatives no lectives s'organitza sota la supervisió i responsabilitat de l'equip directiu de l'escola i són realitzades en estreta col·laboració amb ell, a més de mantenir una coherència conceptual amb el temps lectiu.

Les Ganztagsschule com a oportunitat per a modernitzar l'educació

deutsche kinder- und jugendstiftung

Educació per a la societat del futur

- de la transferència de coneixements a l'adquisició de competències per al Segle XXI (QECD)
- Escola com a espai d'aprenentatge i de vida, que posa als infants i adolescents en el centre de cada activitat pedagògica i de cada acció directiva (*Student-Centered-Leadership*, segons Robinson, Fullan)
- Tríada entre Excel·lència, Equitat i Benestar (Fullan, Sliwka)

Expectatives científiques i polítiques envers les Ganztagsschulen

- **Suport i atenció individualitzada** en l'àmbit curricular així com en relació a l'assoliment d'altres competències i a la motivació dels infants i adolescents.
- **Integració social**, especialment dels infants i adolescents socialment desfavorits així com de l'alumnat de famílies immigrants.
- **Ampliació temàtica i conceptual de la pràctica pedagògica** i dels processos organitzatius de les escoles, incloent **el reforç dels vincles amb l'entorn social**.
- **Serveis de suport a la criança**, que faciliten a les famílies la conciliació de la vida laboral i familiar.

Augment del rendiment¹

Es demostra un augment del rendiment cognitiu, si l'alumnat participa voluntàriament durant un llarg període de temps en una oferta educativa continuada amb altres formes d'aprenentatge més participatives.

Reducció de les desigualtats educatives²

L'efecte sobre l'augment de les oportunitats educatives no està del tot clar, però les *Ganztagschulen* afavoreixen les habilitats socials i la continuïtat de la trajectòria educativa.

¹ Ganztagschule 2017/2018 – Ergebnisse der Schulleitungsbefragung 2018 in StEG (2019)

² 4. World Vision Kinderstudie (2018)

Interacció social en l'escola a temps complet³

El 85% dels infants que participen en activitats no lectives de tarda es troben amb amics en aquestes activitats. Els infants que van a escoles a temps complet demostren tenir un cercle d'amistats gran (10 o més amistats) per sobre de la mitjana (42%).

Benestar en l'escola a temps complet⁴

Les *Ganztagsschulen* que ofereixen activitats no lectives adequades més enllà del temps lectiu poden augmentar la resiliència dels alumnes.

Conciliació laboral i familiar⁵

Casi tres quartes parts de les famílies volen una escola a temps complet per als seus fills. Tanmateix, actualment només un 47% tenen accés a una plaça en una escola a temps complet.

³ 4. World Vision Kinderstudie (2018)

⁴ PISA-Sonderauswertung zum Erfolgsfaktor Resilienz (2018)

⁵ 4. JAKO-O Bildungsstudie (2017)

La construcció de l'escola a temps complet: Condicions i acompanyament

deutsche kinder- und jugendstiftung

Condicions per a la proliferació i desenvolupament de les Ganztagschulen

- **Recursos materials** (espais, personal, material) per a l'expansió de les *Ganztagschulen* (a través de la inversió del govern estatal, dels govern regionals i dels ajuntaments).
- **Transferència de *know-how* i suport tècnic a les *Ganztagschulen* emergents** (a través del Programa d'acompanyament "Aprendre tot el dia" de la DKJS*) sobre temes legals, cooperació, cultura pedagògica, organització del temps i ritmificació.
- **Transferència de *know-how* i suport tècnic a les administracions d'educació dels estats federats** (a través del programa d'acompanyament "Aprendre tot el dia" de la DKJS) per tal que puguin dirigir i orientar sobre formes organitzatives, criteris de qualitat, bones pràctiques de referència i recursos de suport per a les escoles.

*DKJS: Deutsche Kinder- und Jugendstiftung

Transformació de les rutines de treball, dels objectius i de l'autopercepció:

- Escoles i serveis per als infants i joves: Desenvolupament d'una nova concepció de la cooperació
- Obertura a l'entorn: abolició de l'escola com a lloc aïllat d'aprenentatge
- Societat civil, Administració, Ciència, Cultura: noves formes de recolzament
- Professorat, Educadors així com altres professionals implicats en l'educació a temps complet: Canvis en la formació inicial i continuada en les universitats.

Incentius per assolir les condicions necessàries:

- Recursos materials per incentivar el desenvolupament de la qualitat.
- Avaluació externa i definició d'uns estàndards de qualitat com a marc per facilitar el desenvolupament de la qualitat.

- Acompanyament i suport a les *Ganztagsschulen* i als seus partners, així com a l'administració pública, en el seu procés de desenvolupament qualitatiu i en la transició d'escoles de mig dia a escoles de tot el dia.
- Suport i assessorament a les escoles a través d'equips regionals que treballen in situ i creen una oferta a mida de cada territori.
- Foment de l'aprenentatge mutu entre escoles i visibilització de bones pràctiques a través de xarxes, facilitar visites i estades en centres de referència, publicacions i difusió via web.
- Col·laboració estreta i treball conjunt amb els ministeris, institucions de formació superior continuada, patrocinadors, així com altres fundacions i equips de recerca científica.
- Evolució gradual des de l'assessorament individual a les escoles (2004 - 2007) a una acció sistèmica (2007 - avui).

NIVELL DELS DESTINATARIS
Infants, adolescents i acompanyants adults

NIVELL DE LA PRESA DE DECISIONS
Promotors, política
i administració pública

NIVELL DEL DISCURS
Ciència, mitjans de comunicació
i societat civil

Moltes gràcies

deutsche kinder- und jugendstiftung

COM ÉS L'EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET A ALEMANYA?

TAULA RODONA

Heike Khal, directora de la *Deutschen Kinder und Jugendstiftung* (DKJS).

Josep González-Cambray, director general de Centres Públics, Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya.

Jaume Graells, regidor d'Educació de l'Hospitalet de Llobregat.

Anna Simó, presidenta del Consell Escolar de Catalunya.

Modera: Elena Sintes, cap de projectes de la Fundació Jaume Bofill.

**EDUCACIÓ
A L'HORA**
UNS ALTRES HORARIS ESCOLARS
SÓN POSSIBLES

FUNDACIÓ
Jaume
BOFILL

FMRPC
federació de moviments
de renovació pedagògica
de catalunya

segueix el debat en directe via Twitter

@FMRPC @FundacioBofill

#EducacioAlhora

COM ÉS L'EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET A ALEMANYA?

Les Ganztagschulen: un model d'escola per a la qualitat pedagògica, l'equitat educativa i el benestar

Dimecres, 22 de gener de 2020

Sala Pau Gil, Recinte Modernista de Sant Pau

**EDUCACIÓ
A L'HORA**
UNS ALTRES HORARIS ESCOLARS
SÓN POSSIBLES

FUNDACIÓ
JAUME
BOFILL

FMRPC
federació de moviments
de renovació pedagògica
de catalunya

segueix el debat en directe via Twitter

@FMRPc @FundacioBofill

#EducacioAlhora